

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * NOVEMBRE DE 1982 * Nº 76

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Novembre de 1982.

Número 76.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apòstol y Civilizador (Petra)

COL.LABORADORS

		Portada
Llorenç Artigues		
Jospe Cortès	Espipellades	3
	Entrevista	6
	Batec	9
	Prensa Forana	17
Guillem Pont	Els quatre clotets	4
	Silenci	20
	Perills	20
	Sant Llorenç, ahir	12
Francesc Clapés	Costums	5
Maria Galmés	Batec	9
	Si lleu...	18
	Relacions exteriors	
Biel Florit	Contarella pagesa	10
Ramon Rosselló	Història	13
Bmeu. Matamalas	L'ascensió de l'escolà	14
Pere J. Llull	Escola Card	16
	Mecanografia	
Antoni Mesquida	Objectors	16
Miquel Sureda	Esports	19
Andreu Amer	Tresoreria	
Guillem Quina	Distribució	
Isabel Nicolau	Distribució	
Felip Fortesa	Secretaria	
Antoni Sansó	Transcripció	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Tots els actes, totes les actuacions... tot el que duu el segell humà, en definitiva, es pot observar des de diverses perspectives o punts de vista.

Recordat això, que tots ja sabíem, volem lloar la tasca desenvolupada pel Pare Vicedo, des que la comunitat franciscana de Petra disposa de l'offset.

I l'única perspectiva de la lloança és la del servei directe, concret i constant a Flor de Card, i indirectament a tots els seus lectors i a tots aquells que, per bé o per mal, parlen de les notícies i opinions que conté.

¿I què fa el frare de Petra? "Només" edita, imprimeix revistes locals, i programes, i fulletons, i llibres... sense la més petita apetència lucrativa. Res més. Única i exclusivament allò que un temps -fa molts d'anys es perdés deia "feina bona i barata". ¿I que no és res això?

Sí. N'hi ha que tenen i contenen als altres idees genials, tan extraordinàries com eixorques perquè mai no es duren a terme. Idees-excusa amb l'única finalitat de dir a l'interlocutor: "Mira si som collonut, tenc més idees que no tu!".

D'altres no s'aturen de fer; és igual, qualsevol cosa va bé. Es tracta de fer i encara de demostrar als altres que es fa molt més del que sembla i és.

I d'altres, com és ara el Pare Vicedo, que mirant cap a un punt, a una meta, sense fregar re renou van laborant pacientment i constant, sense desmai, per gust però pensant en els altres i sense altre interès que el servei amb complacència.

Gràcies, Pare Vicedo, ens ajudau a fer camí.

M'han dit que havien sentit a dir que una dona havia dit que li havien dit a ella dins es forn, que es batle va posar en Mauri de segon perquè era com a més truiós, i així sa gent el relacionaria a ell amb en Felipe i an en Mauri amb en Guerra.

Sa veritat és que en Felipe, sense ànim d'ofendre, és una mica més ben plantat que es batle, i an en Mauri, sense esser exactament es meu tipo, no el trob tan lleig com an en Guerra.

Supòs que com a bons llegidors que sou, benvolguts lectors, vos hau reu temut que un tal Josep Mesquida, batle de La Junquera, era el cervell d'una banda que es dedicava a la fuga de capitals de cap a Suïssa.

Lo que per ventura n'hi ha que no saben és que l'esmentat subjecte és fill d'en Tomeu de Pocafarina, un pagès cerverí que, abans de que es turisme mos inundàs, guardava vaques per sa vorera de mar, dins es terme de Sant Llorenç.

S'ha d'aclarir, emperò, que encara que de malnom li diguin en Pep de Pocafarina, no està emparentat amb so llorencí ni amb sos actuals amos de sa possessió.

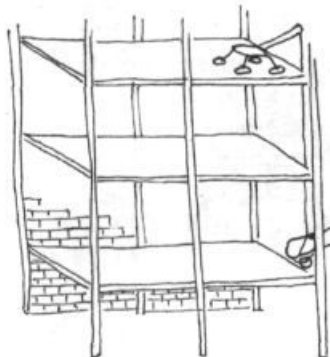
És ben lògic i normal que "sa revista", després d'haver passat per ses mans d'es subscriptors, d'ets al.lots, d'es padrins, d'es veïnats, d'es ca i d'es moix no estigui en condicions d'esser guardada per a sa posteritat. Ho comprenem. Per solucionar aquest inconvenient -i per donar sortida a ses que mos sobren-, hem cregut que podria anar bé enquadrar tot l'any 1982 i oferir-vos-lo. Si qualcú hi està interessat, basta que mos ho digui i que mos arrambi 2000 pts. Noltros mos ne cuidarem de tot manco de triar es color de ses tapes, que això és assumpto seu.

Vos assegurem que damunt una estanteria fa una plantada, i an es mateix temps dona una imatge de persona culta que és massa, tu.

Suposau que sou l'amo d'un solar que no teniu venal, com na Francesca Comissa i en Jaume Lliteras, i que qualcú, com s'Ajuntament, fort i no et moguis, el vos vol comprar. A força d'insistir-vos arribau a tòrcer es coll, però, ja que no el teníeu venal, li posau un preu tirant a alt.

Quan es futur comprador sent lo que en demanau, s'esqueixa ses vestidures i, mentres diu i escampa que vos posau en un pla impossible, vos n'ofereix sa meitat.

Si voltros li contestau que an aquest preu no el veneu, quina postura vos pareix més correcta, sa d'es comprador o sa d'es venedor?

Teñc entès, si no vaig errat, que s'urbanització que fan davant es Parc de la Mar, allà on era es camp de futbol de Cala Millor, encara no està definitivament aprovada.

M'han assegurat, també, que fins que estigui aprovat de tot, sa Llei diu que no poden alçar més d'un metro pardamunt sa terra.

Si sa vista no m'engana -i m'hauria d'enganyar de molt-, a s'hora de redactar aquestes retxes, es qui regalaren un milió de pessetes per eixamplar es camp de futbol, ja fan feina p'es segon pis.

¿Heu tret comptes, damunt damunt, d'es dobbers que guanyaran si s'estiu que ve ja estan acabades ses obres?

Com que Flor de Card és una revista que està al dia, a partir d'es gener pujarem es preus a raó de devers 12 pessetes per mes, i cobrarem ses subscripcions per tot l'any. Així que ja ho sabeu.

Josep Cortès

- Això serà la seva opinió. Jo no hi estic d'acord. Tothom té la seva!

- Perdoni senyor, però no és sòlament una opinió, és el resultat de cinc anys de feina, i que a més ja s'ha traduïda a varis idiomes.

Poc més o manco aquest fou el diàleg mantingut entre un pare i el Dr. Janer Manila en una reunió organitzada per l'A.P.A. de Marratxí, que versà sobre el tema de la llengua a l'escola.

Si a dins una guarda d'ovelles n'hi ha de tota mena, encara molt més dins un grup de pares. I aiximateix n'hi ha que són poc dolços de sal! Potser un paràmetre, una línia divisòria que marca diferències culturals, és el de l'atreviment, el de l'agosarada seguretat, sense fonaments quan s'entra en camps desconeguts. "Es sa mèva opinió" és porta que pot cloure el desconeixement o l'interés de conèixer raons d'altri.

Posaria la mà en el foc, mai el Dr. Janer Manila, en una utòpica reunió de propietaris de cases, no hagués fet plet sobre l'exacta proporció de portland, grava, aigua i mallorquí que es necessita per fer una bona mescla.

El nostre món, amics, és així.

L'altre dia -6 de novembre de 1982- fullejant el diari conservador "El Dia", a la pàgina central, en un article titulat "Así gasta el Ayuntamiento más de 6.000 millones de pesetas", i signat per Gina Garcías, es feia una distribució del pressupost ciutadà en els diferents camps. Un horabaixa ploviscós i malfeiner em vaig en tretenir a treure percentatges i aplicar-los al pressupost llorençí que, si fa no fa, és de setanta-un milions de pessetes.

Aplicant els mateixos percentatges, el Consistori llorençí gastaria més o manco:

Urbanisme	12.780.000
Parcs i jardins	2.130.000
Neteja	5.680.000
Sanitat	5.680.000
Esports	2.840.000
Educació	4.260.000
Cultura	3.550.000
Transports	1.420.000
Mercats	2.130.000
Policia	15.620.000
Altres serveis	14.240.000

Evidentment no es poden fer comparacions, una cosa és Sant Llorenç i l'altra Ciutat. És un simple punt de referència.

Potser des de les eleccions municipals, i més concretament des del Plet, no havia creuades paraules ni amb n'Ignasi ni amb en Tomeu Carbó.

Obviament, com a persones públiques que són, hauran pres decisions més que discutibles. És un risc que corre qui està enmig. Ara bé, una cosa és innegable: la seva actitud pública envers l'escola. Fonament aquesta afirmació en dues intervencions:

- La primera l'any passat, en una Assemblea de l'A.P.A. on el batle digué que el Consistori no discutiria res sobre la neteja de l'Escola; pagaria les factures i prou.

- La segona enguany, en una reunió de Junta de la mateixa Associació, on, sense tenir-ne la més mínima obligació, demanaren de parer als pares sobre el preu de compra d'un solar veí al recinte escolar; i on també es comprometeren a pagar per l'actual curs una ajudanta per a la mestra parvulista, que com és sabut té un excessiu nombre d'alumnes.

Dos detalls textuais en relació a aquesta darre ra' decisió: "Triau-la vosaltres".

"Si és necessari farem un Ple extraordinari perquè pugui començar dilluns matèix".

I si parlàvem una mica d'eleccions?

Mig en broma mig en seriò, un pagès em demanà si pensava que amb els socialistes s'arreglaria el camp d'una punyetera vegada. -Vaja, supòs... (però no vaig concloure la frase, em vaig aturar perquè... ¿no me n'he duit més d'un perboc amb això de les etiquetes ideològiques? ¿Hi ha possibilitats reals de que les coses canviïn gaire, independentment de que el govern sigui progressista o conservador? ¿El camp mallorquí té arreglo possible? Tota una sèrie de qüestions em feien galopar els polsos sense que trobàs una resposta escaient).

De totes maneres -vaig dir-li- les escoles públiques i els pagesos no hi poden fer mai quebres amb el canvi de govern. A no ésser que vos cremin l'anyada o se'n duguin els ametlers cap a Madrid -coses no gaire probables- no crec que pogueu estar pitjor del que estau. Su pòs que no coneixareu gaire canvi, però si res canvia forçadament haurà d'ésser per bé.

-Pitjor ja és difícil -em va dir ell-; i parlàrem una estona agotzonats sobre l'alfalç i a la tebior d'un sol de novembre esmorteït. I a poc a poc me'n vaig adonar que ideològicament el pagès i jo pasturàvem pel mateix comellar; del que no n'estic segur és de si ell ho sabia.

Guillem Pont

FESTA D'HOMENATGE AN ES MAJORS, DE SA TERCERA EDAT, A BEJAR (SALAMANCA)

Després d'haver passat i cantat ses alegries pasquals de Crist ressuscitat, ve es mes de maig, primavera de la vida, en què tot somriu, es camp està florit, ses sementeres van espigant, es camp està ple de flors silvestres, ses roselles, ses estepes, per ses muntanyes tot ha florit, es jardins plens de rosers, geramines, marga lideres, tot és un encant, ets aucells, a trenc d'auba ja piulen i canten ses primeres clarors d'es dia, es gall ja canta l'aubada, dient-nos que ja ve un nou dia, i així anam passant sa vida, dies de grans alegries, dies de grans tristors, però amb s'ajuda de Déu tot va passant, i anam recordant es temps passat que ja no tornarà. Solament queda l'amor de Déu, que no passa mai. Sa vida és llarga i curta, segons com se mira.

Desig que an aquests homos i dones de sa tercera edat Déu else doni salut i alegria aquests darrers anys de sa seva vida, perquè disfrutin un poc després d'haver treballat tota sa vida i haver passat moltes calamitats, que ara tenguin aquests anys per poder descansar i disfrutar.

Sa primera setmana d'aquest mes de maig va estar dedicada a ells, fent-los un gran programa, perquè poguessin divertir-se amb qualche sopar, balls de fresses, i fer alguns viatges per anar a visitar altres ciutats.

Però abans volgueren visitar i fer un acte d'homenatge a la Mare de Déu, pujant en el Santuari, a on li cantaren, li digueren poesies i després li feren una ofrena de flors. Mare, aquestes flors que vos oferiren aqueixs veiets, que vos depositaren a baix d'es vostro altar, són un símbol d'amor i de fe, perquè vos veneren i vos estimen, són ses flors que han cultivat durant ets anys de sa seva vida. N'hi ha de moltes de classes, unes amb espines que s'han convertides en roses i altres en clavells, que són flors d'alegria. Vos demanam per tots aquells veiets una benedicció, que a s'hora de sa mort vos ne recordeu, d'ells, i else poseu davall es vostre mantell maternal.

30 maig 1982

Francesc Clapés

Com que pareix esser que les eleccions municipals duen punt de celebrar-se a començaments de la primavera, si volem sobre l'opinió dels caps dels partits amb representació al poble no és hora de badar. Per tal motiu encetarem aquest mes una sèrie d'entrevistes amb els delegats de cada partit, seguint l'orde dels vots que obtingueren a nivell de tot l'Estat. Aquest mes començarem amb n'Ignasi Humbert, del PSOE i seguirem -o intentarem seguir- amb en Miquel Falera, de AP, en Tomeu Busco, de UCD, en Tomeu Carbó, del CDS i en Toni Cuc, del PSM.

- ¿Com s'ha sentit un batle socialista dins un ajuntament on la majoria de regidors eren de dretes?

- No vull dir que m'hagi sentit bé ni malament, sinó simplement normal. Era una cosa que ja la vèiem venir i l'havíem d'acceptar. Hagués estat molt millor si m'hagués sentit recolzat per set o vuit concejals d'es meu partit, això és lògic, però la realitat era una altra i s'havia d'acceptar.

- ¿Estàs satisfet d'aquests quatre anys?

- Jo pens que sí. S'han conseguit una sèrie d'objectius que en un principi pareixien molt difícils de lograr. Crec que an es final la gestió té més coses positives que negatives.

- Fes una avaluació global d'aquests quatre anys.

- Apart de que possiblement s'ha conseguit esser un Ajuntament no conflictiu -això vol dir que se varen deixar apart es radicalismes d'un

principi per anar a fer una feina conjunta on hi prenguessin part la majoria d'es concejals-, s'han conseguit, repetesc, unes metes que en un principi eren bastant difícils -hem de tenir en compte que feim feina amb una Llei de Règim Local de 1953, que no nos serveix per actuar davant es problemes que tenim ara.

Si partim de la base que la majoria -per nodir tots- es qui estèiem allà dins no teníem ni puta idea de com funcionava un ajuntament i necessitàvem un temps d'aprenentatge, s'han conseguit una sèrie de millores p'es poble que crec que són positives.

Si és a nivell d'ensenyament, s'ha cuidat dins totes ses possibilitats bastant més de lo que se feia abans.

A nivell cultural s'ha creat una biblioteca pública, s'ha creat un premi de pintura que tindrà continuïtat. També s'ha creat es premi de narrativa curta,... o sigui, s'han muntat unes bases perquè hi hagi un futur cultural bastant millor de lo que ha estat fins ara. Jo crec que amb aquest aspecte és positiu.

A nivell de feina s'ha fet una reestructuració total, tant a nivell de servicis com a nivell d'oficines. S'han ampliat ses plantilles, s'ha creat una brigada d'obres, lo que fa que molts d'es problemes que teníem se puguin solucionar amb més poc cost d'es que suposava abans.

En es tema de ses bassures s'ha conseguit, mitjançant la recuperació d'es servici, que Sant Llorenç tenguí una de ses taxes més baixes de tota s'Illa. Si ho compares amb Palma, estan cobrant molt més que noltros, i Manacor nos passa d'un 40%.

Amb la Creu Roja s'ha conseguit tenir un servici permanent d'ambulància.

A Cala Millor s'Ajuntament va construir uns locals que ara hi fan escola. Tens es Parc, que indubtablement és una zona verda com no n'hi ha d'altra dins Mallorca.

Se va ordenar s'arxiu municipal, que avui està completament arreglat. S'ampliació d'es camp de futbol, la cotxeria p'es parque mòbil, s'està fent s'ampliació d'es cementeri de Son Carrió, s'han comprat es terrenos per ampliar es de Sant Llorenç,... o sigui, que hi ha una sèrie de coses que crec que són importants.

- ¿I ets aspectes negatius?

- Crec que vénen directament de sa Llei de Règim Local. Un aspecte completament negatiu ha estat es de sa recaptació. S'ha confiat en unes persones i aquestes persones no han respost a sa confiança que se'ls havia donat. I es mecanismes que preveia sa Llei de Règim Local eren tan caducs que era molt difícil poder fer una actuació puntual damunt aquesta gent. Havies de donar tota una sèrie de plaços que feien que això no anàs bé. No és que hi hagi faltat una voluntat política de solucionar es problema, sinó que lo que ha fallat és la Llei, que no permet fer-ho amb més rapidesa. Apart de que es tema de sa recaptació ja mos venia d'a bans.

Un altre tema negatiu ha estat es d'es secretari, debut a no poder anar a contractar-ne un directament i haver d'aguantar es que t'envien. Això són ets aspectes negatius que hi ha hagut. Fallant sa recaptació fallen tota una sèrie de coses que no pots dur endavant, i fallant es secretari sa feina no està mai al dia.

- A la vista d'es plens, pareix que només s'hi duien ses coses que ja estaven aprovades d'a bans, a no esser que qualche regidor mogués plet. ¿Qui comandava dins s'Ajuntament? ¿Qui i on se prenien ses decisions?

- Normalment dins ses comissions se prenien una sèrie d'acords, i en base an aquests acords ets assumptos se duien an es plens. Lògicament si a ses comissions hi havia representants de tots es grups, an es ple s'acceptava lo que havia acceptat sa comissió.

- I, llevat de sa de Cultura, totes estan dirigides per gent de UCD...

- Hem de partir de sa base que han d'esser membres de sa Comissió Permanent, que està formada per persones molt supeditades a ses seves feines particulars. En Mateu de Son Carri, per exemple, fa feina a Ciutat, i això el supeditava a no poder tenir segons quin tipu de comissions que s'havien de reunir continuament. També tens en Mateu Moll, que duu sa Comissió de Cultura -que per cert consider que ha fet una labor molt positiva- però que també té ses seves feines i no podies donar-n'hi més. Jo he duit sa de Governació fins ara, i lo que que dava ho havies de donar a UCD. No hi havia més possibilitats.

- ¿I en Mauri i es carrioners?

- Bueno, es tema de Son Carrió és un problema en es qual jo no hi vull entrar, perquè no se ses diferències que hi pugui haver entre es dos concejals; i d'es tema d'en Mauri crec que no hi ha perquè es parlar-ne perquè tothom ja el coneix. Un senyor que sense més ni menos no està d'acord i en lloc de dir-ho clarament, espera es dia de votar i vota en contra teva...

- ¿Com expliques que en Mateu Moll no fos a sa reunió amb s'Associació de Pares essent es delegat de Cultura?

- Això ho hauríeu de demanar an es President de s'Associació de Pares.

- ¿Que és, que no el varen convidar?

- No ho se. An es ple s'havia fet una comissió formada p'en Tomeu Carbó i jo per tractar de sa compra d'es solar de na Francisca Comissa. A tots ets altres que havien d'assistir a sa reunió els havia d'avisar en Tomàs, que és es President.

- N'hi ha que diven que t'has tancat dins canteva i que no has sortit a córrer poble. ¿Perquè no t'han vist p'enmig?

- En principi possiblement sigui així, però crec que això no ha de tenir males interpretacions, sinó que simplement jo tenc una feina que m'ocupa molt de temps, principalment en s'estiu, donava classe i molts de dies acabava tard. A part d'això m'he casat i ja no surt tant p'es càfè. Ses reunions ocupen bastant de temps i això

.../...

fa que no puguis sortir tant, però sempre que tenc ocasió surt. Ara, no som d'aquests que van pertot.

- T'han acusat també de fer poc cas a sa gent.

- En principi no hi estic d'acord. Ara bé, si partim de sa base que jo no som una persona extrovertida, lògicament no aniré pel carrer a saludar a tots els que passin, com fan d'altres. Ara bé, no hi ha cap persona que pugui dir que si m'ha demanat una cosa, tant a s'Ajuntament com aquí, que no l'hagi atès lo més correcte que sàpiga. A ses persones que jo tenc confiança, sempre les he fet cas. Ara, a ses que només les deia adéu, no perquè sigui batle les he de dir bon dia tenga! Sa meva manera d'esser no és així.

- ¿A què creus que és degut que en so temps que has estat batle no hagin augmentat ets afiliats an es PSOE?

- Això és molt difícil de sebre. Però si tenim en compte que partits més a la dreta tenen pocs militants, i es que ho són només és que es tan apuntats, i partint de sa base que jo no he fet proselitisme, no és extrany. Jo sempre he cregut que era millor que sa gent anàs an es partit, i si hi ha hagut persones que han volgut sebre coses d'es partit jo els he donat una explicació, però no les he dit res d'afiliar-se, a diferència d'altres persones que hi aniran un pic i dos per veure si consegueixen apuntar-los. Jo no som d'aquests. Jo entenc que es partit és una cosa sèria i no s'hi pot anar només per amistat, sinó que s'hi ha d'anar a consciència. Fer proselitisme, com fan es partits de dretes que se junten per interessos, jo no ho vull fer.

- ¿Com són ses teves relacions amb ses altres forces polítiques de Sant Llorenç?

- Exceptuant AP, que encara no s'ha presentat com a partit i sense voler dir que tengui res en contra ni moure cap polèmica, amb tots ets altres ses relacions són amistoses, tant p'es que estan a la dreta d'es PSOE com p'es que puguin estar a l'esquerra, que seria es cas d'es PSM. Són bones relacions de convivència i no tenc res en contra d'ets altres grups, sempre que tenguin una actitud democràtica.

- Mirant un poc es futur, ¿quins projectes electorals tens?

- Bueno, el PSOE, lògicament, estarà present a ses pròximes eleccions i possiblement jo encap-

çali una llista, sempre que es partit no digui lo contrari. Se pot donar es cas de que sigui candidat a ses eleccions regionals, però en principi possiblement encapçali sa llista del PSOE a ses municipals. ¿Què pot passar? No ho sabem.

Vists es darrers resultats electorals hi haurà un canvi de forces, i en base an això veurem si es poble considera que sa labor que s'ha fet ha estada positiva i mos ho confirma donant es vot.

- Si canvien sa llei electoral de manera que es batle sigui es primer de sa llista més votada, propiciarà que hi hagi coalicions. ¿Amb qui te juntaries i amb qui no, d'es grups que hi ha a Sant Llorenç?

- Me juntaria amb tots, exceptuant AP. Ara bé, se tracta de sebre quina postura pendrà s'UCD a nivell nacional i quines seran ses postures de sa gent d'UCD d'aquí. Amb sos altres grups crec que tenim bastant en comú, sigui es PSM o sa gent del CDS. Si s'UCD arriba a desaparèixer com a grup ja no fa falta es parlar-ne.

- ¿I de cara an es grups de Son Carrió?

- Jo supòs que faran qualche cosa. No vull dir que estigui enterat, però me consta que hi ha una gent de Son Carrió que s'està moguent da vora n'Albertí a través d'en Pere Llinàs, i així és molt difícil de dir si es carrioners estaran dins aquest pacte de gent progressista. En Pere Llinàs pens que només va d'una part a s'altra sense sebre realment on anar. Crec que a Son Carrió hi haurà llista.

- ¿Hi ha res que vulguis que posem?

- No. No hi vull afegir res més.

- Ala idò, conte contat, ja està acabat.

Josep Cortès

OCTUBRE

1.- Fill de Francesc i Magdalena, neix n'Isaac Fullana Melis. Tot els sigui enhorabona.

5.- En Josep Melià fa una xerrada amb els simpatitzants del CDS.

6.- Comença sa campanya. Hi haurà política per berenar, per dinar i per sopar. Qualcun, fins i tot, la somiarà.

7.- Reunió de s'Associació de pares. Ve en Rodriguez Miranda i fa propaganda p'es casinos amb sa televisió i tot.

8.- Obren un supermercat an es carrer d'es Puig.

14.- Mor na Francesca Matamalas Bauçà "de Son Binimelis". Era casada i tenia 66 anys. Al cel sia.

18.- Maldament ningú no el coneixi, mor en Barnardo Osnowski a s'Illot. Tenia 57 anys. Descansi en pau.

22.- Fan una crida per arreplegar roba p'es damnificats d'es Llevant. Per ventura la cre-maren.

A Cala Millor mor na Frieda Hertrud Lada, an es 68 anys d'edat.

23.- Damunt s'Ajuntament s'AP fa un mitin. En Joan Sureda Sureda fa acte de presència an aquest món. Si no hi ha res de nou, en veu rà de tot color. La nostra enhorabona an en Gabriel i a na Bel.

24.- Es PSM fa un mitin damunt la Sala. Mor n'Erna Maria Anna Martin. Tenia 73 anys.

25.- Mitin del PCE a s'Ajuntament.

26.- S'UCD fa es mitin a sa Rectoria.

27.- Jornada de reflexió. Tothom anava cap baix, lo que va propiciar que hi hagués qual-que topada fortuïta.

28.- Dia d'eleccions. Molta tranquil·litat i molta afluència a ses urnes. Es d'es partits estaven més nerviosos, però no hi va haver tocs.

30.- En Mateu Soler Juan i na Christine Helen Bloom fan s'esclafit. Que no sigui res!

Josep Cortès i Maria Galmés

* Fontaneria
* Electricidad

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100
SAN LORENZO

gruas

SENT

muro

SERVICIO PERMANENTE
Tno. 537092

LA EQUITATIVA

fundación rosillo

SEGUROS

Cardassar, 17

PEP BLAU

FERRER MECÀNIC

Carrer Ferrocarril, 1

SON CARRIÓ

QUATRE BRACES DE BONA CORDA, O LA DECISIÓ DE L'AMO EN BLAI.

Quatre braces de corda dolça, suau, fina, no era cor da pagesa evidentment, aquella, entretenien d'una ma nera totalment inconscient els dits gruixats i re- dons, com a botifarronets, de l'amo en Blai.

Altra vegada bufava aquell llevantot brut. Brut de desembre i del polsim de la propera cimentera. Aquell vent tossut i desigual, però sempre amb clovella, dur, espès, fred, potser sols agradable per veure'l pas- sar vora la vidriera de la finestra, els qui es gua- nyen el jornal baix teulada i amb l'estufa encesa al costat. El del banc, per exemple. O aquell ximplet de la cooperativa. Vent que li socarrava l'hortalis- sa i li embalsamava els ulls tendres de la llimone- ra, al corral.

La corriola de la cisterna necessitava riure amb "nyic-nyics" les pessigolles que li feia la cadena, a empenes de l'aire.

El gall de llavor avui horabaixa no caponava. No ho feia mai an això. Sempre estava a punt, ell. I les gallines fent-li l'aleta, "quèèèc-quèèèc...", i ell, bona nit si et colgues! També devia ser cosa del lle- vant, això. O de la lluna. O de la pols de la cimen- tera. O de l'edat. O que no tenia caponera i foris, apa!

A la foganya s'hi consumien amb desgana unstroncs de figuera mitjancers, que feien escalfor sols el temps que els durava la flama blanquinosa i malaltissa, perquè després, es fonien en cendra sense passar per carbó. Mala llenya, la de figuera, per la foganya.

El taburet cordat que li servia de seient, necessita- va mà de metge. I la portella de la soll també. I la teulada del porxo. I la marjada de la pleta, que els caçadors li havien feta malbé, l'any passat. La por- cella, aquella bagassa de porcella, que de set por- cellets que li havia fet, se n'havia menjat tres i n'havia esclafat un, tuadell! I vent. Llevantot as- pre que fa amagrir la mirada dels ulls i et rapinya les galtes. Et resseca encara més el sediment dels calls de les mans.

Na "Fletxa", la cussa, ja tornava estar encaminada. Les altres vegades que havia parit, havia fet feina debades, doncs ell li havia mort els quissos just acabats de néixer. Per posar fam damunt el món, a qualsevol hora i som a temps, deia. Aquesta vegada potser li surarien, si ell ja no hi era. Just ara re- menava la coa su-allà, i el mirava amb aquells ulls que sols posava quan, per intuïció, la punyetera, en devinava que s'acostava l'hora de sopar. Per fam més que per intuïció, devia ser.

L'hortalissa, enguany, des de feia uns mesos, podia anar. Al mercat no s'hi havia venuda malament. I els alls s'havien pagats bé, també. Les ametles, tres pu- tes!, no valien la feina d'espolçar-les...

Els pensaments i els sentiments es removien desbara- tats dins el cap del pagès, com els ciurons dins l'o- lla, desordenats i com amb vida pròpia, més enllà de la voluntat i de la intencionalitat.

El troç de xulla que es volia torrar gairebé sobre la cendra, el tirà sencer a la cussa, que l'aglapí al vol, mira, i semblava dormir, i que se l'empassà amb una empenta de gorja, "glec-glec". I l'amo en Blai va somriure recordant el costum que havia pres, ella, la cussa, na "Fletxa", ja feia molt de temps, sí, mi

rau, això són coses que no es conten a ningú, però sí, ja feia un grapat de mesos que quan ell anava a donar del cos dins el corral de figueres de moro de darrera la casa, doncs, ella, na "Fletxa", hi anava també, l'acompanyava orella alta, ulls lluents, i en haver acabades les feines, au, "rac-rac", li pegava dues llepades, sí, li feia el cul net, sí. Bé, això són coses que cadascú és cadascun, o no? Idò!

Un cap de la corda es bellugava lleuger dins les seves mans. Corda dolça, amable, com de cotó. L'havia comprada l'any passat, a Ciutat, un dia que, després de dues hores llargues de furgar, n'Esperanceta, putona, ai!, Esperanceta, i mira que en tenia de manya ella per aquestes coses, redéu!, idò no li havia pogut deixondir la naturalesa. I ja era la segona vegada que havia hagut de pagar sense haver pogut fer "upes". Aquell dia havia decidit penjar-se. Aquella femellona era l'única motivació que li restava per viure. Es va returar davant una botiga que venien coses per això de les barques de vela i hams i fitores, i va comprar aquelles quatre brases de corda. Era fina, molt fina. Donava quasi gust palpar-la, tocar-la, acariciar-la. No podia fer mal mai aquella corda encara que estengués fort, pensava.

La cussa va arrufar el morro de dalt i va gronyir amenaçadora a les rates que començaven a "rec-requejar" pel sostre. Això era senyal de que el sol s'havia post. No importava mirar-ho. Eren puntuals, les rates. Ben puntuals.

El cap de corda prenia forma de nuu corredís. I una i altra vegada l'amo en Blai el tornava desfer. I el tornava fer. I el tornava desfer. Vaja una corda hermosa!, pensava. Us heu fixat que els pagesos sempre saben apreciar una corda de bona qualitat?

I una sola idea fixa continuava trepanant l'enteniment de l'home. El cansament i la solitud donaven llecra a una intenció molt de temps entre-païda: el suïcidi.

Què hi feia un pagès seixantí allà enmig del comellar de Son Font? Au, fadrí, més totsol que la una des que es morí sa mare, esclau, clavat a un ofici feixuc que, en cas de que hi tengués moltes ganes i delictes, que deim en mallorquí, tanmateix sols després de moltes suors li donava per mal-menjar i unes espardenyas cada any. I en cas de tenir doblers, què en faria d'ells un betzol remolest i refredat, que de l'únic que havia disfrutat de gastar-los era en barrinar i ara ja no enravenava!! No-res. Dins aquest món fi feia menys vasa que la puça aquella que la cussa, a cop de dent, "clec-clec-clec", s'encalçava per l'entrecreixa... No-res hi feia! No era gaire difícil la resposta. No era menester molt de gruix de cervell per contestar-se an aquests interrogants.

O potser li mancava un bull i no encertava a trobar respostes vàlides. Què sabia ell! El que sí sabia era què sempre havia dit que, un home que no passa gust de res, s'ha de penjar. I ho creia. N'estava convençut. Però ara, que s'havia resolt a prendre's la medicina, també pensava que era molt més bo de fer receptar que prendre, malgrat tot.

I el ventot que augmentava, defora. Encara li fotria el parral abaix, anit. A cada cop de vent semblava que empenyien la porta i el fred es filtrava per les retxilleres múltiples. Entrau!, deia ell, a cada empenya del llevat a la porta, pardalejant, ben convençut ja que aquella nit ho faria, era la definitiva. Anit, anit és la meva, anit.

Va treure la cussa defora. Tancà de bell nou la porta. Va comprovar que el nuu corredís llenegava com una seda. Pujà al taburet, travà ben fort l'altre cap de corda a una jàssera i, a poc a poc, cerimoniós, es passà el llaç pel coll i se l'ajustà. Al pit, el cor se li havia desbocat i semblava el badall d'una campana que repicàs molt aviat contra les costelles, si.

Va ser llavors, quan estava a punt de pegar coça a la cadira, quan va afinar la botella de cassalla, més de mitja, sobre l'estant, vora la foganya ara apagada ja i freda com el nas de na "Fletxa". Va restar paralitzat. Estàtic. Sens alenar. Un minut o dos o dos-cents, qui sap! Es despassà la corda del coll i la va desfer de la viga. Devallà de la cadira, lent, com encisat, amb petjada insegura, solemne com el rector quan, baixet-baixet, consagrava l'hòstia, i, amb una estirada prengué foc a una manada d'estepa ben seca, la qual al punt féu una flamarada vermella riallera i erecta. Tirà la corda al foc i una altra manada d'estepa damunt. I sense decantar de la flama els ulls inflats pel dessassosec, pel desfici, aglupí la botella de cassalla i amb una gola immensa, gluc-gluc-gluc, se l'empassà tota sense alenar.

L'amo en Blai havia decidit de sobte que li agradava la cassalla. I que na "Fletxa" li llepàs el cul. I que fes dos dies de vent, encara que sols fos com ara, per adonar-se'n de que ja no en feia i el silenci esclafís com una cançó de bressol... I li feia il·lusió demà de matí monyir la cabra. I arreglar la marjada de la pleta... I...

Va trobar que encara li podia trobar una mica de gust al viure.

S'adormí assegut en terra, recolzat a una saca de garroves mentre el foc de la foganya, dibuixava fantasmes al sòtil de canyes enteranyinades i de vigues de pi, negroses de fum i de males idees.

Biel Florit Ferrer

Anam a encetar avui una noca secció fixa. Aquesta vegada el compromís comporta el risc de la continuïtat, per tal com es precisa un material que s'ha d'anar trobant mes rera mes; i certament Sant Llorenç -per mor del seu mateix ésser- no sembla gaire ric en fotografies velles. Amb tot i amb això l'acceptam i des d'ara oferim aquesta pàgina a totes aquelles persones que disposin de fotografies que:

- siguin velles, d'ahir
- no siguin estrictament personals o familiars

Cal dir que la idea no és original, i en certa manera és un calc de "Temps enrera" de Bona Pau de Montuiri provocat per la sana enveja a l'hora de contemplar -de rempellada- la riquesa documental que ha aconseguit amuntegar na Margalida Nebot de Son Servera.

EXPLORADORS

A l'any 1907 Baden Powel inicià, a Anglaterra, el moviment Scout, educació pel camí de l'acció; cinc anys després arribà aquest moviment a Mallorca. És ben curiosa la rapidesa d'expansió malgrat no poguem deixar de banda els interessos del Bisbe Campins en el camp educatiu.

Essent rector Mn. Jaume Pasqual arribà un vicari jove i actiu: Mn. Pere Santandreu "Teco", que seria el fundador i protector dels exploradors a Sant Llorenç, un dels vuit pobles mallorquins que conegué aquest moviment catòlic-esportiu-educatiu.

Per l'uniforme, el capell d'ala fluixa s'adoptà quan es fusionaren els "Exploradores Mallorquines" amb els "Exploradores de España" a l'any

1919. Podem situar la fotografia en aquest any si fa no fa, també deduïble per l'edat actual dels membres del grup.

Una altra observació, és la presència de dos instructors -jaqueta de vellut beig- llorencins, que fan pensar que era aquesta una mena de "segona remesa" d'exploradors.

Hem pogut reconèixer, seguint l'orde d'esquerra a dreta, a:

1ª fila, drets sobre el banc: Joan "Corso", (Desconegut), Antoni "Castell", (Desconegut), Pere "Sitges", Jordi "Paleta" (instructor), (Desconegut), Miquel "Madona", Pasqual "d'es Puig", Pere de Son Foradat, Pere "Treufoc" i Bartomeu "Capirró".

2ª fila, drets en terra: (Desconegut), Jeroni "Cadireta", Josep "Confit", (Desconegut), Guillem "Conier", Llorenç "de Son Pocapalla", Llorenç "Conier", Bernat "Ueu" i Bernat "Polit".

3ª fila, asseguts sobre el banc: Miquel "Treu-foc", Miquel "Solaies", Martí "Capirró", (Desconegut), Onofre "Socies" -instructor-, Antoni "Xaret", Pere "Sanet", Joan "de Sa Blanquerna" i Joan "Leu".

4ª fila, asseguts en terra: (Desconegut), Bartomeu "d'es Garrigó", (Desconegut), Guillem "Pocoví" i Jaume "Xaret".

Dissortadament molts d'ells ja acompanyen el Pare. És el testimoni d'un Sant Llorenç d'ahir ple de vida.

(Fotografia cedida gentilmente per don Jordi Pont i donya Bàrbara Ferrer.

Font dels comentaris: "Els exploradors", article de J. Segura Salado. "Flor de Card", octubre i novembre de 1977).

Guillem Pont

Història

-13- (209)

NOTES HISTÒRIQUES

1292.- Venda dels rèdits reials sobre els blats, vi, oli, lli i cànjom de Manacor i Bellver per preu de 400 lliures.

1293.- Venda dels rèdits i censos reials de Manacor i Bellver per preu de 305 lliures.

1294.- Id. per preu de 315 lliures.

1295.- Id. per preu de 218 lliures.

1296.- Id. per preu de 270 lliures.

1297.- Id. per preu de 360 lliures.

1298.- Id. per preu de 400 lliures.

1298.- Miquel Binimelis, del terme de Manacor, reconeix deure 8 quarteres de blat a Berenguer de Besalú, eòfit.

1298.- Bernat d'Alós, de Manacor, ven a Bernat Moix un esclau neòfit anomenat Bartomeu, per preu de 18 lliures reials de València.

1299.- Venda dels blats i llegums de Manacor i Bellver per 2.800 quarteres, meitat ordi, meitat forment.

1400. 14 de juliol.- Per fer "cessar la gran multitud de caça de perdiu qui's mata en la illa de Mallorca per caçadors de caldera, filats e altres enginys", es mana a tots els batles de les viles facin fer una crida pública prohibint aquesta caça.

5 de novembre.- Es mana al batle de Manacor obligui pagar aquelles persones que havien oferit moneda per armar una galera, la qual ha anat a Barbària amb l'estol fet contra els moros infidels, enemics de la fe catòlica. Es tracta del Sant Estol o croada feta l'any 1398 contra els moros que havien profanat una església de València, assaltat Mallorca (S'Arracó) i altres malifetes.

1425, 20 febrer.- Entre l'hora quinta i sexta de la nit ha mort súbitament en el castell reial de Ciutat (Almudaina) el governador Olfó de Pròxida.

25 juny.- La Procuració Reial Mallorquina paga a Antoni Bru, flassader, el preu de 10 sacs de llana per posar-hi els blats dels delmes reials de Manacor, Bellver, Felanitx i Santanyí, a raó de 10 sous i 6 diners cada sac. Més costaren les cordes de cànjom per fermar els sacs, açò és, una cada sac, un sou.

Ramon Rosselló

Calle Sureda, 1
Tel. 570624

plancha y pintura
talleres

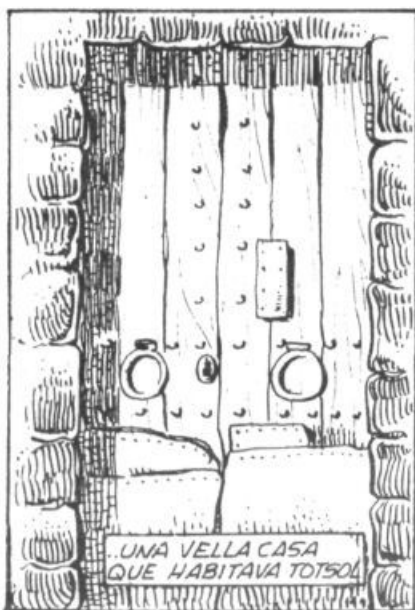
SON TORRENS

T. 537307

MURO

ACABADA LA MISSA, SOLIA FER EL RONGERO PER DINS LA SAGRISTIA FINS HORA DE BERENAR; LLAVORS APAGAVA ELS LLUMS TANCAVA LES PORTES I, TIRA TIRA, PARTIA CAP A CASEUA...

UNA VELLA CASA QUE HABITAVA TOTSOL.

A LA TARDA, DEVERS LES 6.30, REPETIA LES MATEIXES OPERACIONS DEL MATI FINS A LES 9, QUE ARRIBAVA ALTRA VOLT A CASEUA, SOPAVA I, DESPRES D'UNA LLARGA CONVERSA AMB DÉU, SE N'ANAVA A DORMIR.

TRET DELS DIUMENGES, FESTES SOLEMNES COM NADAL I PASQUA, I ELS OFICIS DE MORTS I BATISMES, QUE EL TREIEN UNA MICA DE LA RUTINA, AQUESTA ERA LA MONOTONA VIDA QUE DUIA L'ESCOLÀ MAJOR DES DE FEIA UN GRAPAT D'ANYS.

FINS AQUELL MATI QUE ES NOTA UNA SENSACIÓ EXTRA- NYA A L'ESQUENA. EREN COM A DOS BONVETS QUE, SI BÉ NO LI FEIEN MAL, LI PRODUIEN UNA PICOR MOLESTA QUE EL VA PREOCUPAR.

ES VA VESTIR PER PARTIR CAP A L'ESGLÉSIA DECIDIT A FER-SE MIRAR QUÈ PODRIEN SER AQUELS BONVS.

ELS METGES LI DONAVEN EXPLICACIONS ERUDI-
TES SOBRE EXTRANYES MANIFESTACIONS
DE VIRUS DESCONEGUTS, NO TAN
PERILLOSO PER LO QUE EREN, PODIEN ESSER

PERÒ, AL CAP D'UN TEMPS, JA NO NECESSI-
TA MÉS ANÀLISIS NI DICTÀMENS: ES VEIA
BEN CLAR QUE LI ESTAVEN CRESCENT DUES
HERMOSES I RABASSUDES ALES, D'UNA
ESTRUCTURA TAN LÒGICA, QUE

SEMBLAVA MENTIDA QUE
NO LES TENGUessin
TOTS ELS HOMES.
FOU LLAVORS, DESPRÉS
DE RECORDAR QUE DÉU
MANIFESTA ELS SEUS
DESIGNIS D'INSOSPITA-
BLES MANERES, QUE HO
COMPÈNGUÉ TOT.
AGAFÀ UN LLENGOL
PER COBRIR-SE, JA QUE
LA NIT PASSADA LI
HAVIEN CRESCUT LES
ALES DE TAL FORMA
QUE LI RESULTAVA

... IMPOSSIBLE POSAR-SE EL JAC, I, RESOLT, ES
DIRIGÍ CAP A L'ESGLÉSIA.

QUAND L'ESCOLA MAJOR OBRÍ LA PORTA, PROBABLE-
MENT NO SABIA SI AQUELLA GRAN AGITACIÓ QUE LI COM-
MOCIONAVA TOT EL COS ERA ALEGRIA O TRISTESA.

UNA VEGADA DINS
L'ESGLÉSIA TIRÀ
EL LLENGOL I ES
DISPOSÀ A FER
LES PROVES.

Ha començat el curs que anualment organitza l'Escola Card per ensenyar els nostres balls tradicionals. El dia 6 de novembre es va inaugurar aquest curs amb un animat ball de bot a la plaça de l'Ajuntament. Hi va haver coca i begudes per als assistents, entre els quals hi havia gent de l'Escola Marjal en Festa de Sa Pobla, de l'Agrupació Folklòrica de Manacor, de l'Escola de Balls d'Alcúdia i dels grups Artà balla i canta, Puig de Bonany de Petra, Aliorna de Ciutat i Card en Festa.

De cada any augmenta l'interès pels nostres balls, tant entre la gent gran com entre els petits. Enguany, els apuntats al curset són prop de vuitanta, per la qual cosa ha estat necessari fer una distribució en diferents grups, tenint en compte també que hi ha gent que comença i n'hi ha que ja en sap, poc o molt. Un grup funciona els dijous, un altre els divendres i el dissabte n'hi ha un parell.

El dia 13 l'Escola Card va assistir a una reunió a Petra, a la qual va esser constituïda la Federació de Balls Mallorquins, amb la finalitat de promoure les activitats de les entitats federades i potenciar a tots els nivells i àmbits el ball mallorquí.

Els grups que componen la Federació, des del moment de la seva constitució són Artà balla i canta, Escola d'Artà, Aires de Montision de Porreres, Escola Card de Sant Llorenç, Card en Festa, Revetla de Sant Antoni de Son Ferriol, Rondalla de Bellver de Ciutat, Escola Marjal en Festa de Sa Pobla, Aliorna de Ciutat, Aires de Pagesia de Sant Joan, Estol des Gericó de Felanitx, Escola de Son Carrió, Revetla d'Algebelí de Muro, Aires Vilafranquins, Grup Puig de Bonany de Petra, Estol d'Esporles, Escola de Balls d'Alaró, Aires Gabellins de Capdepera, Rondalla des Pla de Petra, Arrels de Son Forteza de Ciutat i Castell de Capdepera.

La Caixa d'Estalvis de Balears "Sa nostra" subvencionarà possiblement les activitats de la Federació, entre les quals és de destacar la Trobada anual de Balls que enguany tindrà lloc segurament a Esporles.

A la mateixa reunió de Petra, va esser elegida una junta gestora per dur endavant la legalització de la Federació.

P. J. Llull

La formació en la no violència i la conscienciació política consegüent tendrien, probablement, l'efecte d'afavorir el recolzament de les classes més desfavorides per part de les classes mitjanes i de fer més eficaç el combat per la justícia i per una societat amb una major igualtat d'oportunitats.

La por a que els conflictes degenerin paralitza moltes iniciatives que podrien esser fecundes, i priva als moviments de reivindicació dels recolzaments que li caldrien.

Darrera condició essencial: una política exterior realment pacífica. Això suposa:

- D'una banda, la renúncia a tota política de defensa fundada en el terror militar i en la carrera d'armaments, així com a tota forma d'imperialisme colonial o neocolonial.

- D'altra banda, la transformació de les indústries de guerra en indústries civils, la compra a un preu just de les matèries primes produïdes pels països del Tercer Món, l'acolliment i la formació de treballadors estrangers, de manera que quan se'n tornin puguin treballar en el desenvolupament del seu propi país, etc.

És, idò, en aquesta lluita per a la justícia social on podria començar, on ha començat ja, l'experimentació dels mètodes no violents.

Antoni Mesquida

Tno. 569067

El dia 21 de novembre es va celebrar, al puig de Cura, una Trobada de Prensa Forana a la que hi assistiren 16 de les 23 publicacions associades.

Després que en Pere Mulet, actual vicepresident de l'Associació i encarregat de la revista "Es Saig", d'Algaida, fes un informe sobre la situació actual de la Prensa Forana, es préngueren els següents acords:

- Admetre totes les publicacions que ho han sol·licitat per escrit.
- Editar un bolletí informatiu intern per tal de mantenir adequadament informades les publicacions associades.

Posteriorment, a l'Aula de Gramàtica, es va retre homenatge a Fra Salustiano Vicedo, per la seva feina en favor de la Prensa Forana. El President, en Santiago Cortès, li entregà una placa gravada.

En haver dinat, vàrem visitar l'església de Castelltix, una de les primeres que es fundaren a Mallorca després de la Conquesta, i que actualment es troba en perill de ruïna, i les cases i torre de defensa de Punxuat, datada aquesta darrera, probablement, en el segle XIV.

Josep Cortès

CLINICA VETERINARIA

T. 554265

Hernán Cortés, 3
MANACOR
HORARIOS M. M. J. V. 6 a 8 tarde
CONSULTA S. 11'30 a 1'30

Burgues, s/n.º
(detrás parque municipal)
Tel. 58 16 79
FELANITX
HORARIOS L. M. M. J. 6 a 8 tarde
CONSULTA D. 11 a 1

carpintería

HERMANOS FEBRER

Cra. Son Servera, 26
Tno. 56 90 74
SAN LORENZO

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

Restaurante Barbecue

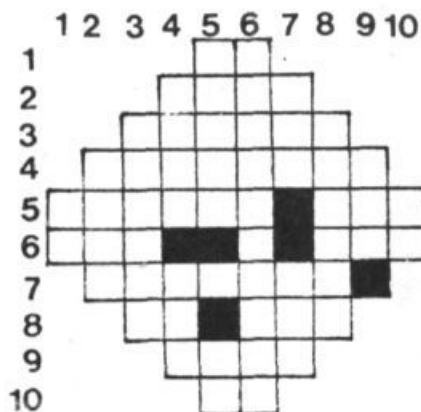
BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso

MOTS CREUATS

HORIZONTALS.- 1.- Nota musical. 2.- Part de cadascun dels dos membres inferiors de l'home des del genoll fins al peu. 3.- Funcionari públic autoritzat per a donar fe dels contractes i altres actes extrajudicials, conforme amb les lleis. 4.- Substància blanca cristal·lina, notable per la seva dolçor. 5.- Amb el cap alt. Abreviació de "frare" usada davant un nom propi. 6.- Ocell palmípede un poc més gros que l'ànec. Vocal. Adverbi. 7.- Abocar a doll. 8.- Símbol de l'americ. Cadascuna de les parts en què es divideix un tot que s'ha de repartir entre diferents persones. 9.- Al revés, guaita. 10.- Metall groc.

VERTICALS.- 1.- Símbol del cobalt. 2.- Sac gros d'uns quatre o més pams d'ample. 3.- Menjada de naps. 4.- Nom d'una embarcació usada a l'Edat Mitjana. Arbre semblant a l'om. 5.-

Calamitós. Cinquanta. Nota musical. 6.- Donar cops amb un martell. 7.- Al revés, violenta ir·ri·tació contra algú o alguna cosa. Al revés, serpent no verinós de l'Amèrica Tropical. 8.- Obstruc·ció d'un òrgan o part del cos. 9.- Porció d'una línia corba. 10.- Crit de dolor.

SOPÀ DE LLETRES

Veiam si trobau deu sinò·nims de "intel·ligent".

A I V A S R L A D I
G O T J F T L L S L
U K M C G L E T Q C
T A S N E S S O N S
M H Z T N D T U B U
A P N E I X D G K B
R E S P A V I L A T
C I N T L R S T S I
C D L J X U I V T L
E I X E R I T N X S

ENDEVINALLA

Tenc peus, no tenc cames,
i me sol fer coix
quí me pren per son compte
si no me coneix molt.

FUGA DE VOCALS

M _ R _ R _ S _ C _ B _ R _ D _ V _ R _ ;
P _ R _ _ S _ P _ T _ D _ X _ R _ D _ V _ R _
M _ L _ T _ B _ N _ S _ D _ M _ R _ R _

JEROGLÍFIC

Què has comprat?

3407023121
— 1107421070
22 51
6
23 67
— 11184761245
12123810122

MARIA Galmés

DUES RE -VI- STES.
JEROGLÍFIC
Morir és acabar de vi·
re; però es pot deixar de
viure molt abans de mo·
rir.
FUGA DE VOCALS
Un vers
ENDEVINALLA

SOPA DE LLETRES
A I V A S L A
G L E
T A S N E S S
U N T N
E S P A V I L A T
L U I V
E I X E R I T

MOTS CREUATS
F A
C A M A
N O T A R I
S A C A R I N A
C A P A L T F R A
O C A E A C I
A D O L L A R
A M L O T
A D A B
O R

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

Repasant l'escrit del mes passat, vull rectificar l'error de bulto comès al mencionar el novembre per l'octubre, i, ja que no es poden comparar els dos mesos, és convenient rectificar. Si a l'octubre tenguérem un Cardassar amb altes i baixes, al novembre ha seguit una tònica més uniforme, tirant a bona, i enc que això no es reflecteixi a la taula, sí ho fa al calendari.

Començà amb el Recreatiu La Victòria, equip colista sobre el qual es va mantenir la superioritat durant vuitanta minuts, passant de mala manera els deu restants. Fou un partit que no va fer història, llevat d'aquesta reacció del Recreatiu, que es va batre amb molt de coratge per mirar de conseguir l'empatament. El Cardassar, amb aquest triomf anava amb tranquil·litat a disputar els punts al líder Esportles.

A l'Esportles, maldament comptàs amb la tranquil·litat d'una bona classificació, se li va plan-tejar una defensa forta que arribà a posar nerviosos els locals, quan veien que els seus davanters eren incapaços de contrapassar-la. I si qualche pic ho feren, allà hi havia en Domenge disposat a anul·lar qualsevol pilota que pogués donar-li mals de cap. Per cert, encara que acabàs lesionat, el porter va fer el millor partit en lo que va de lliga.

I aquest excés de nerviosisme per poc els va sortir car als esportlerins, ja que quan el Cardassar es desplegava arribava amb facilitat a la seva àrea, i si no dugueren el triomf fou per pura xeripa. Així i tot, amb l'empatament n'hi ha bé prou.

Amb aquesta ratxa, el dia 14, va rebre el que durant uns dies fou co-líder: l'Arenal, hi ho va fer ben coneixedor! Al primer temps el marcador no se mogué fins al darrer minut. El baló rondava amdues àrees sense decidir-se a entrar fins que n'Abraham, des d'enfora, entaferà un col·locat xut que, ajudat per la fusta, va fer que l'estirada del porter fos inútil.

La segona part fou tan lluitada i incerta com la primera, i més encara quan el porter local Fons fou sancionat amb penalty. A les grades el públic no tocava amb el cul als seients fins que esclafí en mamballetes quan en Fons, d'una superba parada, aglapí la pilota amb les mans.

A partir d'aquí el Cardassar, empès pel seu porter, agafà les riendes del partit i no les va amollar fins el final, al que arribà amb dos gols més que rodorejaren aquesta gran victòria.

Cal destacar la gran combativitat del conjunt

i, en especial la del meta Fons, que malgrat debutar en partits oficials, semblava que havia estat sempre davall la porteria.

El dia 21, a Alaró, encara que el Cardassar mantingués el mateix sistema defensiu que li havia donat tan bons resultats a anteriors ocasions, no conseguí arrabassar cap punt, ja que el Sr. Gracia va pensar que la gràcia era pels locals, i va deixar de senyalar un clar fora de joc que possibilità l'únic gol de la tarda, a mitjan segona part. Resultat final: 1-0.

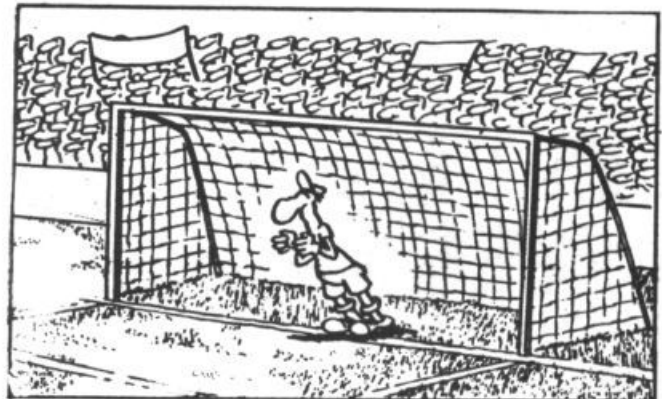
El balanç final del mes de novembre és totalment satisfactori. Segueix a la meitat superior de la taula amb positius al seu favor. Gràcies a aquesta estupenda colla de porters no s'ha notat sa baixa d'en Domenge, del qual esperam una pronta recuperació.

JUVENILS

Aquests al·lots es veren frenats per l'actual líder Sineu, quan va guanyar dins Sant Llorenç per 0-1. Aquest partit era esperat amb molta cautela, coneguent la qualitat del visitant, que feu honor de la fama i, amb la deessa Fortuna de la seva part, conseguí endreçar el partit al seu favor, i això que els locals se'n desferren bé.

Els Alevins no semblen gaire entonats a l'actual lliga. Fan pocs gols i els en fan molts. Que no perdin el coratge, que encara tenen molt de temps i camí per córrer.

Miquel Sureda

Perills

En el gener del 79 editorialitzàvem sobre un "nou Consistori" amb aquests termes: "Un altre factor potser important és la PLANIFICACIÓ, saber "on" es vol anar i "com", amb les fites ben clares; potser és l'única forma de no caure en la trampa múltiple dels "assumptes urgents", dels expedients el plaç dels quals s'acaba, dels infinits microproblemes, i esgotar així la seva capacitat i el seu temps sense dur a terme la cosa més important: l'acció creadora que amplii la frontera dels drets i les responsabilitats del poble".

Avui per avui, o som un total desinformat o aquella editorial no serví de res.

La base de tal afirmació està en tot un munt de tasques públiques que s'han deixades debanda sense més preocupació. És a dir, no és que certs aspectes de la teòrica vida municipal no hagin funcionat bé, és que aparentment i simple no han existit, inexplicablement no hi han estat. Podríem parlar d'aspectes urbanístics, sanitaris, de transport, culturals,...

I aiximateix és bo de fer donar la culpa als altres. No, no crec que tot es pugui posar a l'esquena del Consistori. Potser "l'acció creadora" no ha existit perquè ni s'ha insinuada des del poder, potser no ha estat recolzada, potser abans d'investir-la ja s'ha intuït que era poc rendable, potser tan sols ni s'ha imaginada... Potser la culpa és un poc de tots aquells que habitam aquesta nostra vila; però...

¿Deu ésser pensable per a altres viles que des de tants de mesos hi hagi un creuer com el de Ses Planes deixat tan perillosament malament i sense la més mínima senyalització?

¿I que mori una persona per l'esfondrament d'una vivenda ruïnosa? -Alerta a caure en els simplismes a l'hora de repartir responsabilitats-.

¿I que persisteixi el costum de tirar l'aigua de la bugada i/o de l'escurada en el carrer?

I d'interrogants, segons la perspectiva de cadascú, se'n podrien afegir molts més.

No intenta ésser, això, repetesc, una crítica al Consistori, sinó un crit d'atenció -potser ben inútil- a tota la gent d'una vila que només molt lentament podrà canviar el seu ésser i la seva fesonomia; un crit, deia, sobre un perill que fa temps ja no ho hauria d'ésser, sobre un fet que no es pot tornar repetir -no hi cap interès o descuit o desinterès o... que pugui justificar una vida- i sobre un costum que, per la seguretat dins l'àmbit de la sanitat preventiva, fa temps hauria d'estar superat.

Guillem Pont

Silenci

FLOR DE CARD -20- (216)

Calla,
no em diguis res.
Se el que penses i sents.
No cal parlar,
el silenci ho diu tot.

Sòlament el cos, els ulls... parlen.
I mai no m'havia sentit tan aprop.
Quin binomi comunicatiu més complet!
Cos i silenci poden ésser alhora
el vincle que més uneix les persones
o el barranc que més les allunya.

Calla,
no em diguis res.
Cos i silenci parlen abastament.

Guillem Pont

